

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cæremoniale FF. Minorum Strictioris Observantiæ Almæ
Provinciæ Saxoniae S. Crucis**

Sächsische Franziskanerprovinz vom Heiligen Kreuz

Nevhsii, 1706

VD18 10502327

Titulus IV. De Feria 5ta in Cœna Domini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71672)

flectunt, nec manum osculantur, sed solum ramum : flectunt autem alii unico genu in superiori altaris gradu. Si populus est mult^o, poterit alius Sacerdos ramos distribuere : *Postea fit processio* : Videatur Cantorale Coloniense.

Deinde celebratur Missa & rami tenentur in manibus dum cantatur Passio & Evangelium tantum : Celebrans dum legit Passionem in cornu Epistolæ, teneat palmam in manu sinistra, jungendo tamen dextram sinistra quia junctis manibus Passio & Evangelium legi debet, idem & Ministri faciant.

Passio Domini in pulpito cantanda est, quod illa cantata statim iterum amovetur : *non deferuntur luminaria nec incensum*, Acolythus tamen circa finem Passionis adfert thuribulum pro Evangelio mox cantando.

Dum in Passione cantatur EMISIT SPIRITUM vel EXPIRAVIT : universi genuflectunt utroque genu, Celebrans versus altare in loco quo legit Passionem, Diaconus solus versus librum per spatium unius PATER NOSTER.

In fine Passionis Celebrans retrahit se ad medium altaris & Diacono ministrante naviculam imponit incensum, more solito, legit genuflexus MUNDA COR MEUM, &c. ut in Rubrica : & in fine Respondetur LAUS TIBI CHRISTE. *Quæ omnia in alijs Passionibus servantur præterquam feria sexta in Parasceve. Quod præterquam, aliud non excludit, quam quod feria sexta expressum est. Non petitur benedictio, nec deferuntur luminaria, neque incensum, & Celebrans in fine non osculatur librum.* De cætero observanda ea, quæ Dominica Palmarum.

TITULUS IV.

De Feria 5ta in Cœna Domini.

Hodie Sacerdos consecrat duas hostias, quarum unam sumit, alteram reservat pro die sequenti in quo non conficitur Sacramentum, hostia illa magna

magna reservanda, sub Offertorio cum alia super patenam posita offertur, deinde ponitur à sinistra Celebrantis.

Ante ablutionem digitorum ponit hostiam reservatam in alio calice : quem Subdiaconus pulcherrimo velo ornatum, cum palla & patena sine purificatorio, tempestivè de credentia acceptum, & ad altare delatum Diacono tradit, qui calicem receptum mox discooperit, & tenet super corporale ante Celebrantem apertum. Qui genu flectit, & surgens hostiam reservatam manu dextra acceptam reverenter ponit in calice. Imposito Sacramento Celebrans iterum genuflectit : & Diaconus calicem palla prius, tum patena inversa, deinde velo cooperit, & postea illum propius versus crucem in medio altaris collocat, ut pixis pro faciendâ Communione accepta commodè ante illum in medio possit collocari : Diaconus postquam præparatus calix, vadit ad cornu Evangelii, & fit Communio modo quo suo loco dictum est.

Sacerdos autem genuflectit quancumque accedit, vel recedit à medio altaris vel transit ante Sacramentum in calice reservatum, hæc Rubrica non hodie solum, sed quotiescunque celebratur in altari, in quo Sacramentum, sive in Remonstrantia, sive in Ciborio patenter expositum, observanda est.

Et cum dicere debet DOMINUS VOBISCUM, non vertit se ad populum in medio altaris, ne tergavertat Sacramentum, sed à latere Evangelii, adeoque antequam dicit Dominus vobiscum, genuflectit, quia recedit à medio, & iterum postmodum flectit, quia accedit : & in fine ibidem id est à latere Evangelii dat benedictionem, & non perficit circulum neque redeundo iterum ad medium altaris, sed statim se iterum convertendo ad idem latus Evangelii ; & legitur Evangelium S. Joannis in cujus initio Sacerdos non signat altare : quod etiam in Missa coram Venerabili observandum est, ob identitatem rationis quam dat GAVANTUS, in altari non fit signum, quia ibi immediatè adest auctor benedictionum, sed se ipsum tantum. Si legat ex tabella, vel exposito Venerabili esset aliud Evangelium quam S. Joannis, tum tabellam vel librum signat : ad ET VERBUM CARO FACTUM EST : sicuti Evangelium hoc versus cornu Evangelii legit, sic & versus idem cornu flectit ut habetur Part.

2. Tit. 12. n. 1. in fine, nulla enim hic fit exceptio.

Hodie paratur locus aptus in aliqua Capella Ecclesia vel altari, & decenter quo ad fieri potest ornatur cum velis & luminibus ubi calix cum hostia ut supra reservata reponatur. Adhibebunt igitur Sacristæ omnem diligentiam, ut locum illum pulcherrimè ornent, non sunt tamen adhibenda vela aut alia ornamenta nigri coloris.

Finita autem Missa accenduntur intorticia & fit processio, quæ hodie non fit extra Ecclesiam ex Decreto S. rit. Congreg. more solito Acolythis nempe cum candelabris & cereis accensis comitantibus, alio tamen Subdiacono parato, cum dalmatica alba sine manipulo crucem velatam velo albo ferente.

Celebrans finito ultimo Evangelio, se retrahit ad medium & facta genuflexione, descendit per gradus laterales ad cornu Epistolæ, ubi induitur pluviæ alba deposito manipulo, quem etiam Ministri deponunt. Sic indutus, medius inter Ministros sacros accedit ad infimum gradum altaris per planum Presbyterii, factaque genuflexione surgit, & stans ante altare imponit incensum in duobus thuribulis, Acolythis illa ut alias exhibentibus absque benedictione neq; Diaconus ministrans cohlear vel thuribulum coram Venerabili osculatur Celebrantis manum: juxta Caremon. Episcop.

Deinde ascendit usque ad secundum altaris gradum & in suppedaneo in medio genuflexus, accepto tunc & non ante, thuribulo, incensatè Sacramentum facta ante & post humerorum inclinatione.

Post incensationem Subdiaconus velum oblongum sibi ab Acolythis porrectum, imponit super humeros Celebrantis adhuc genuflexi. Interim Diaconus surgit, & absque nova genuflexione accipit calicem cum Sacramento, eumque tradit Celebranti, qui accepto velo oblongo surgit & stans in suppedaneo altaris calicem accipit de manu Diaconi stantis: & quamvis infra dicatur Diaconus genuflexus à Sacerdote stante accipit calicem id tamen ad Sacerdotem, ob majorem illius dignitatem extendi non debet, & indubie Rubrica expressisset: multominus ad omnem Sacramenti expositionem ob multas incongruentias extendendum est.

Accepto

accepto calice & cooperto extremitatibus veli, quo ejus humeri teguntur. Celebrans ambabus manibus, sinistra nodum & dextrâ calici superposita, cum ante se elevatum tenens, ad populum se convertit, & tunc & non prius Cantores genuflexi, sicut & omnes alii, in plano genuflectunt, intonant Hymnum PANGUE LINGUA GLORIOSI, &c. absoluto 2do versu omnes surgunt, ac bini & bini, tenentes candelas ardentes in manibus; ij qui sunt à parte sinistra in manu sinistra, alii in manu dextra, processionaliter procedunt ad locum paratum, Celebrans cum calice non dat benedictionem, neque dum ab altari recedit, nec postmodum in loco parato. *Duobus Acolythis Sacramentum alternatim, thuribula modestè movendo continuo incensantibus.*

Cum autem ventum fuerit ad locum paratum: non iterum Celebrans se vertit ad populum, sed mox Diaconus genuflexus à Sacerdote stante accipit calicem cum Sacramento & ponit illum primo super altare. Sacerdos manet stans, mox enim ut calix super altare positus Diaconus genuflectit, descendit & rursus imponi curat incensum à Celebrante stante, absque benedictione, & à Sacerdote genuflexo incensatur. Deinde Diaconus, reponit in capsula. Si Hymnus necdum finitus omnes manent genuflexi usque ad finem illius, deinde surgunt, ad chorum recta via & sine cantu procedentes ordine quo venerant. Candelæ Fratrum extinguuntur, & à Sacrista vel alio ad hoc deputato recipiuntur.

Postea in choro dicuntur Vesperæ sine cantu, & Sacerdos cum Ministris denudet altaria, ad quod peragendum procedunt Celebrans & Diaconus alba, & violacea stola sine manipulis, Subdiaconus verò sola alba induti, Thuriferario sine thuribulo, & Ceroferariis sine candelabris præcedentibus, ita tamen, ut Celebrans sit in medio, Diaconi à dextris, & Subdiaconi à sinistris. In hac denudatione crux velata, & candelabra in altari relinquuntur.

Hora competenti facto signo cum tabula lignea, prius tamen à Versiculariis lavantur pedes communitatis; conveniunt ad chorum omnes, qui non sunt legitimè impediti ad faciendum mandatum. Et à Fratribus Laicis tempestivè præparetur aqua cum herbis odoriferis, pelves cum mappis pro extergendis & lavandis pedibus, accendantur candelæ in

altari, & pōnatur in eo Missale. In credentia verò liber Evangeliorum, linteum quo præcingi debet Sacerdos ad extergendum pedes: pelvicula cum vase aquæ & manutergio pro ablutione manuum Sacerdotis post absolutam pedum lotionem. Et quoniam credentia est ad latus Epistolæ, lotio pedum convenientius fit ad latus Evangelii, ubi sedes vel scamnum tapete teetum pro lavandis Fratribus, & tres cussini, super quos Sacerdos & Ministri flectere possint, ponantur.

Omnibus præparatis, *Prælatus seu Superior super amictu & alba induitur stola & pluviâ violaceo*, sed absque manipulo, Diaconus & Subdiaconus paramentis albis induuntur & cum manipulis ut in Missa. Deinde præcedente Acolyto cum thuribulo, Ceroferariis cum candelabris accensis, Prælatus medius inter Diaconum & Subdiaconum procedit ad altare.

Ubi facta cruci inclinatione Celebrans ascendit ad alare: *imponit incensum in thuribulo, &c.* Et Diaconus cantat Evangelium, cum omnibus cæremoniis in Missa solemni consuetis.

Celebrans postquam incensatus est à Diacono, exiit pluviâ stans in medio altaris, super quo deponuntur Paramenta, post lotionem denuo reassumenda & post modum *per Diaconum & Subdiaconum*, postquam & illi suas dalmaticas cum manipulis deposuerunt, *præcingitur linteo* adhuc stans superius in loco suo. *& sic præcinctus, assistentibus sibi iisdem Diacono & Subdiacono accedit ad lotionem pedum* in cornu Evangelii *per ordinem dispositis ijs, qui lavandi sunt* incipiendo videlicet à digniorib⁹. Versiculariis & aliis, si necessariū, *pelvim & aquā ministrantib⁹*, Subdiacono singulorū pedem dextrum tenente paululum elevatum, genuflectens super cussino singulis illorum pedem dextrum, lavat, extergit & osculatur, Diacono à dextris flectente, & præbente linteum ad abstergendum Ministrorum pedes non lavantur, sed ij Sacerdoti inserviunt.

Post lotionem Superior vel qui alijs abluit pedes deposito prius linteo, quo erat præcinctus *lavat manus* ibi ubi pedes abluit, Ceroferario primo ampullam cum aqua ministrante; *& abstergit alio linteo* per alterum Ceroferarium reverenter exhibito. Deinde rediens ad medium altaris, *accipit pluviâ* ab Acolyto, uti & Diaconus & Subdiaconus mani-

manipulos & dalmaticas; deinde se retrahens ad cornu Epistolæ, stans inter Diaconum & Subdiaconum dicit PATER NOSTER, &c. & omnibus finitis redeunt ad Sacrificiam ordine & modo quo venerunt.

TITULUS V.

De Feria sexta in Parasceve.

Finita Nona, Sacerdos & Ministri induti paramentis nigri coloris præcedentibus Acolythis sine luminaribus & incenso procedunt ad altare. Quod erit nudum, cum sex candelabris & candelis extinctis, & cruce velata velo nigro, faciliter amovibili, erit enim eadem quæ postmodum adoranda exponitur, juxta Rubricam sequentem, accipit à Diacono crucem jam in altari præparatam. Credentia simplex erit, cooperta linteo in superiori tantum parte, cum solis ad Officium necessariis, bursa nimirum cum corporali, purificatorio, ampullis vini & aquæ, Missalibus duobus, mappa longa pro altari, velo albo longo pro humeris Sacerdotis ad Venerabile reportandum, & candelabris Acolythorum cum candelis extinctis.

Sacerdos & Ministri cum ad altare pervenerint, ante illud prostrati, aliquam diu orant, positis sub eorum capitibus cussinibus simplicibus non tamen iis qui sunt ad usum Missalis in altari, & gradibus altaris panno nigro instratis: eodem tempore quo Celebrans se prosternit, omnes in choro genuflectunt, interim duo Acolythi unam tobaleam extendunt super altare. tertius, cussinum & Missale unum de credentia sumptum apertum super illud ponit, & cum Sacerdos cum Ministris facta oratione surgit, & ascendit ad altare, etiam omnes de choro surgunt.

Deinde Lector accedit ad legendum prophetiam tono lectionis, & in fine non osculatur manum Celebrantis, neque ab illo accipit benedictionem. Finito Tractu dicitur Passio super nudum pulpitem, quam Celebrans submissa voce legit in cornu Epistolæ: omnia fiunt ut Dominica Palmarum dictum est, præterquam quod Rubrica in fine hodiernæ